

über die Entmündigung) ve smyslu § 49 cit. nař., pročez prý také pro usnesení, o které v tomto případě jde, platí dle § 56 cit. nař. podpurné normy mimosporného patentu. Názer ten není správným. Že za usnesení o zbavení svéprávnosti nutno považovati i usnesení, kterýmž se návrh na uvalení opatrovnictví zamítá, vyplývá jednak z významu uvedených slov zákona, jež neoznačují výsledku řízení, nýbrž předmět řízení, jednak i z toho, že odstavec první § 49 cit. nařízení výslovně uvádí, že stížnost do usnesení přísluší i tomu, kdo navrhl zavedení řízení o zbavení svéprávnosti, tedy i tomu, jehož návrhu na uvalení opatrovnictví vyhověno nebylo. Z toho je patrné, že předmětem stížnosti ve smyslu prvního odstavce § 49 může býti i usnesení okresního soudu zamítající návrh na uvalení opatrovnictví. Poslední věty prvního odstavce, vyslovující nepřipustnost rozkladu, nutno tedy užiti i na takováto ustanovení. Na tom ničeho nemění, že tento odstavec mluví mimo to i o odporu proti usnesení okresního soudu, jenž dle § 37 cit. nařízení může býti podán toliko proti usnesení, zbavení svéprávnosti vyslovujícímu, neboť z této okolnosti nelze ještě usuzovati, že veškeré předpisy prvního odstavce předpokládají pouze usnesení, kterýmž bylo vyřknuto zbavení svéprávnosti. Proto stěžovatel nemůže se dovolávati § 56 nař. o zbavení svéprávnosti o podpurné platnosti §§ 1 až 19 nesp. pat., jelikož dle toho, co bylo uvedeno, nelze těchto předpisů užiti na tento případ, pro který platí zvláštní norma § 49 cit. nařízení.

Čís. 917.

Poskytuje rozvedené manželce dle dohody výživné, nesproštuje se manžel povinnosti, vydati jí drahotní příspěvky, jež mu byly pro manželku vyplaceny.

(Rozh. ze dne 8. února 1922, Rv II 292/20.)

Při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože v roce 1908 zavázal se manžel smírem platiti manželce 100 K měsíčně. Zároveň bylo výslovně stanoveno, že smírem jsou vyrovnány všechny vzájemné nároky manželů a že nelze domáhati se snad zvýšení důchodu, kdyby se poměry manžela v budoucnu zlepšily. V letech 1916—1919 obdržel manžel, státní úředník, pro manželku na příspěvcích drahotních a pořizovacích úhrnem 3362 Kč, jichž vydání se manželka domáhala. Oba nižší soudy přiznaly jí nárok pouze potud, pokud v těch kterých letech drahotní a pořizovací příspěvky převyšovaly výživné, jež plniti byl manžel již dříve smírem zavázán, vycházejíce ze stanoviska, že v tom právě spočívá rozdíl mezi rozvedeným manželem, jenž není povinen k vyživování manželky, a takovým, jenž k němu jest zavázán, že posléz jmenovanému poskytují se drahotní a pořizovací příspěvky, jež jest povinen zcela manželce vydati, aniž by však vedle toho byl povinen platiti výživné dříve snad ujednané, pokud se týče, že si může zaplacené již výživné sraziti.

N e j v y š š í s o u d přiznal manželce zmíněné přídavky bez jakékoliv srážky.

D ů v o d y:

Jest zjištěno a nesporno, že žalovaný obdržel za uvedenou dobu následkem toho, že byl rozvedený manželce své povinen alimentací, na drahotných a pořizovacích příspěvcích o 3362 K více, než-li kdyby byl býval svobodným nebo sice rozvedeným, avšak manželce alimentací nepovinným. Ve výkazu úředním stojí vyslovně, že žalovaný příslušné částky obdržel »na ženu«. Nižší stolice míní, že žalovaný povinen jest tyto částky vydati žalobkyni jen potud, pokud převyšují měsíční alimentální obnosy, jež jí má platiti ze smíru z roku 1908. Tomuto názoru nelze přisvědčiti. Správně by to bylo jen tehdy, kdyby žalovaný, dokud příspěvků drahotných a pořizovacích »na ženu« nedostával, ani povinnosti alimentální byl neměl a tato byla tedy založena teprve jich příkázáním. Ale povinnost ta ho stihala již dříve, jsouc založena v zákoně (§ 91 obč. zák.) a byvši uznána mimo to řečeným smírem, jímž určena její výše (§ 105 obč. zák.). Již před válkou pokud se týče před přiznáním drahotných přídaveků byl každý manžel k alimentaci manželky povinen, ačkoli platy státních a jiných ve veřejných službách zaměstnaných zřízenců nebyly odstupňovány podle rodinných poměrů, nýbrž byly stejně veliké, ať zřízenec byl svobodný či ženatý. Ženatý musil tedy alimentaci manželky niknouti ze svého osobního platu a, jsa vůči svobodnému takto v nevýhodě, musil se po případě uskrovniti. Válkou nastala změna jen potud, že se uznalo, že normální platy nestačí ani pro zaměstnance sama a tím méně pro celou rodinu, přiznány tedy přídavky a to s odstupňováním dle poměrů rodinných. Stát, země, obec věděly, že rozvedený zřízenec musí platiti alimentaci již z platu normálního, ale, shledávajíce, že částky, které takto poskytovat může, manželce k výživě daleko nestačí, vyměřily mu přídavek také pro ni, a měl tedy přídavek tento přímo určení, aby se jí dostal, ne aby si ho manžel sám podržel — vždyť by mu nebyl býval dán, kdyby manželky nebylo — a to aby se jí dostal vedle oné alimentace, kterou jí manžel již ze svého normálního platu odváděti povinen byl, aby tedy tuto, ježto byla nedostatečná, zvýšil a nikoli, aby ji nahradil: bylť sám také tak skrovný, že ani k nutné výživě stačiti nemohl. Ale zaměstnatel, chtěje se vyhnouti komplikované manipulaci a nechtěje tedy vstupovati v právní poměr také přímo k manželce, vyplácel přídavek pro ženu určený zřízenci: byl to tedy přídavek ve prospěch osoby třetí. Zaměstnatel nevyhrožoval si ovšem práva, přidržovati zřízence, aby manželce přídavek vyplatil (§ 881 n. zn. obč. zák.), nýbrž ponechával to jí, aby se výplaty na muži po případě pořadem práva domáhala. Tak na to dlužno nazírati. Dle přirozenosti věci t. j. dle důvodu a účelu takového přídávku, musí tedy žalovaný manželce vydati, co z titulu její alimentace přijal. Tomu nevadí, že shora zmíněným smírem vzdala se žalobkyně vůči manželi pro budoucnost každého nároku na zvýšení alimentace, neboť toto vzdání netýká se přídávku již proto, že nezvyšuje jí alimentaci manžel, an neposkytuje přídavky ze svého, nýbrž zpřiznává jí je manželův zaměstnatel a to z důvodů humanitý, pročť se ani neptá, zda-li manžel se své strany měl by snad námitky proti nárokům na zvýšení. Za druhé však, nač mohly mysliti strany, odmítajíce v řečeném smíru nárok na zvýšení bez ohledu na možnou příští změnu poměrů? Zajisté jen na změny, jež se za normálních poměrů očekávati daly, žádnou měrou však na tyto

nepředvídatelné účinky války, posud nebývalé. A tu praví § 1389 obč. zák. výslovně, že i všeobecná, na všechny možné sporné případnosti (tak zajisté dlužno pojímati jeho výraz »spory« t. j. ve smyslu co rozpory) znějící narovnání nemohou se vztahovati na ty věci, na něž strany mysliti nemohly. O nějaké srážce ve prospěch manžela mohlo by řeči býti jen tehdy, kdyby původní alimentace narovnáním vyměřená byla v poměru k jeho normálnímu platu příliš vysoká, přesahovala tedy zákonnou výši (§ 91 obč. zák.): to ale v daném případě říci nelze, 100 K měsíčně pro ředitele měšťanských škol, prostého všech jiných rodinných závazků, není příliš.

Čís. 918.

Povoliti podle § 17 novely o právu manželském rozluku manželství lze i tehda, byl-li rozvod manželství od stolu a lože vysloven rozsudkem pro zmeškání.

(Rozh. ze dne 9. února 1921, R I 32/21. Toto rozhodnutí přijato plenárním usnesením ze dne 9. února 1921, čís. pres. 163/21.)

Žádost, by povolena byla dle § 17 rozl. zák. rozluka manželství, jež bylo rozvedeno od stolu a lože, byla oběma nižšími soudy zamítnuta, jež to dle § 17 rozl. zák. a čl. III. provád. nař. náleží soudu, by na základě konaných šetření přezkoumal skutečnosti ve sporu o rozvod manželství nejen na jevo vyšlé, nýbrž i zjištěné. Nemuže proto rozsudek pro zmeškání sám o sobě tvořiti dostatečný podklad pro vyslovení rozluky, poněvadž ve sporu o rozvod sice skutková přednesení strany žalující, pokud předloženými důkazy vyvrácena nebyla, vedle § 398 odstavec druhý c. ř. s. za pravdivá pokládati sluší, ku zjištění skutkových okolností však nedošlo.

Nejvyšší soud zrušil usnesení nižších soudů a uložil soudu první stolice, by, nehlédě k uvedenému důvodu zamítacímu, jednal o návrhu na rozluku manželství.

Důvody:

Mylný jest názor obou nižších soudů, že na základě rozsudku pro zmeškání nelze dle § 17 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. v nesporném řízení vysloviti rozluku manželství usnesením. Dotčený § 17 v té příčině nerozeznává, zda rozsudek, jímž povolen rozvod, vynesl byl po kontradiktorním řízení nebo pro zmeškání nebo na základě uznání. Žádá-li se tamže provedení sporu o rozvod, znamená to tolik, že bylo o žalobě rozhodnuto rozsudkem. Proti tomu nelze nic odvoditi z ustanovení čl. II. odst. III. pododst. 2. prováděcího nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 362 sb. z. a n., že soud má pečlivě zkoumati »zda skutečnosti zjištěné ve sporu o rozvod byly by již tehdy odůvodnily výrok o rozluce«. Neprávem mají nižší soudy za to, že skončen-li spor rozsudkem pro zmeškání, není tu žádných zjištění skutkových. Hledíc k § 396 c. ř. s. dlužno v tom případě za skutková zjištění pokládati okolnosti, jež dostavivší se žalobce přednesl po stránce skutkové, jež nebyly vyvráceny